

Elinikäisen ohjauksen strategia 2020–2023

Strategian mukaisten toimenpiteiden tavoitteena on edistää niin yksilöiden omia edellytyksiä tehdä urapäätöksiä, kuin varmistaa heille tarvittava tuki monikanavaisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden avulla. Strategiassa kuvataan elinikäisen ohjauksen nykytila ja haasteet. Strategian tavoitteet suuntaavat pidemmälle tulevaisuuteen, mutta konkreettiset suositukset ja toimenpiteet kohdistuvat nykyiselle hallituskaudelle vuoteen 2023 asti.

Elinikäinen ohjaus edistää osaamista, työllisyyttä ja osallisuutta

Keskeiset politiikkatoimet

Elinikäisen ohjauksen strategialla on yhteydet Sanna Marinin hallitusohjelman jatkuvan oppimisen uudistukseen, työllisyydestavoitteen nostoon, oppivelvollisuuden laajentamiseen, työn ja työhyvinvoinnin ohjelmaan, monialaisten palveluiden laajentamiseen, hyvinvoinnin, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ja osallisuuden lisäämiseen sekä kykyyn varautua ennakoimattomiin globaaleihin muutoksiin (resilienssi). Strategiassa otetaan huomioon eurooppalaiset elinikäisen ohjauksen

yhteiset periaatteet. Näitä ovat esimerkiksi kansalaiskeskeisyys, kokonaisvaltainen ja osallistava lähestymistapa, palvelujen saatavuus ja tasa-arvoisuus.

Euroopan unionin neuvoston (2004) päätöslauselmassa on määritelty elinikäiseen oppimiseen liittyvä ohjaus. 2020-luvun Suomessa määritelmä kattaa toimet ja palvelut, joiden avulla kaikenikäiset yksilöt pystyvät missä tahansa elämänvaiheessa:

- tunnistamaan osaamisensa, taitonsa, rajoituksensa, kiinnostuksensa ja arvonsa ja peilaamaan näitä edellytyksiä työmarkkinoiden mahdollisuuksiin ja tarpeisiin sekä tarjolla oleviin osaamisen kehittämisen mahdollisuuksiin
- tekemään mielekkäitä koulutukseen, urapolkuun, vapaa-aikaan sekä omaan toimeentuloon liittyviä suunnitelmia ja päätöksiä koko elämänsä ajan.

Strategian toteutumisen seuranta

ELO-foorumi ja työjaosto laativat alkuvuoteen 2021 mennessä toimintasuunnitelman strategian esitysten toimeenpanemiseksi ja rahoittamiseksi. Tähän sisältyy kuvaus ja tuki alueellisten ELO-verkostojen roolista strategian jalkauttamisessa. Jokaiselle keskeiselle esitykselle määritellään seurantamittari. ELO-foorumi seuraa säännöllisesti strategian toteutumista ja huolehtii että elinikäiselle ohjaukselle asetetaan strategisia tavoitteita myös seuraavalle hallituskaudelle.

Työn ja teknologian sekä väestörakenteen muutokset edellyttävät yksilöltä uutta osaamista ja jatkuvaa oppimista. Ohjauksen hyödyt näkyvät esimerkiksi sujuvampina opintopolkuina, toimivampina työmarkkinoina ja osallisuutena yhteiskuntaan.

Ohjauksella lisäarvoa yksilölle, organisaatioille ja yhteiskunnalle

Yksilön mahdollisuus ymmärtää työmarkkinoiden toimintaa ja osaamistarpeita sekä hallita omaa koulutus- ja työuraa on vaikeutunut. Ihmiset hakevat ja tarvitsevat yhä enemmän luotettavaa ja helposti omaksuttavaa tietoa ja ohjausta päätöksenteon tueksi. Yksilötasolla ohjaus vahvistaa sitoutumista opiskeluun ja selkeyttää henkilökohtaisia opintopolkuja koulutuksessa ja työelämässä.

Eri koulutusasteilla hyvin toimiva ohjaus vähentää keskeyttämisä, tehostaa tutkintojen suorittamista ja nopeuttaa siirtymistä työmarkkinoille. Työllisyyspalveluissa laadukas ohjaus edistää kysynnän ja tarjonnan kohtaantoa. Yrityksille ja työnantajille henkilöstölle tarjottu urasuunnittelun tuki lisää tuottavuutta ja henkilöstön sitoutumista.

Elinikäinen ohjaus on yksi keskeinen väline tuettaessa yhteiskuntaa työelämän ja osaamisen

murroksessa. Ohjauksella voidaan vaikuttaa työllistymisen kannalta tärkeään osaamisen hankkimiseen, siirtymien sujuvuuteen sekä osuvien ja mielekkäiden koulutus- ja työurien rakentumiseen niin opiskelussa, palkkatyössä, yrittäjänä tai muissa työn tekemisen muodoissa. Välittömien taloudellisten hyötyjen lisäksi ohjauksella voidaan vaikuttaa laajempien yhteiskunnallisten tulosten saavuttamiseen, osaavan työvoiman saatavuuteen, kohtaantoon, parempaan työelämään sekä elinkeinoelämän uudistumiskykyyn.

Tässä strategiassa ja seuraavissa kehittämissuunnitelmissa elinikäistä ohjausta edistetään kokonaisuutena ja jatkumona, jossa vertikaalisen ja horisontaalisen monialaisen yhteistyön kautta pyritään yhdistämään yksilön, ryhmien ja yhteiskunnan tavoitteet, toimintavalmiudet ja realistiset mahdollisuudet.

Elinikäisen ohjauksen tunnistetut kehittämistarpeet

Kaikilla ei ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia urasuunnitteluun

Suomessa on tarjolla moninaisia tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja, jotka ovat periaatteessa kaikkien hyödynnettävissä, mutta eivät käytännössä tavoita kaikkia.

Ohjauksen toimijakenttä on monimuotoinen

Viime vuosien aikana kehkeytnyt ohjauspalveluiden monimuotoisuus on osoittautunut tarpeelliseksi, mutta eri kehittämishankkeita ja rahoitusta ei koordinoita riittävän kokonaisvaltaisesti, systemaattisesti ja tietoon perustuen.

Ohjausta tukevia digitaalisia palveluja kehitetään toisistaan irrallisina

Toimivan ja kattavan monialaisen ja monikanavaisen digitaalisen palvelukokonaisuuden rakentamiseksi tarvitaan pysyvyyttä ja systemaattisempaa kansallisen tason hallinnonalojen yhteistyötä.

Globaalit ilmiöt ovat aiheuttaneet muospaineita ohjausosaamiseen

Ohjaustyötä tekeviltä vaaditaan jatkuvasti päivittyvää osaamista koulutuksesta ja työmarkkinoista, joustavia digitaitoja sekä ymmärrystä esimerkiksi COVID-19 pandemian, ilmastonmuutoksen, väestökehityksen, rasmin ja sukupuolten segregaation vaikutuksista yksilöiden koulutus- ja uravalintoihin.

A hand holding a pen is shown writing on a document. The entire image is overlaid with a semi-transparent green filter. A dark green hexagonal shape is positioned on the right side of the image, containing the text 'Tietoon perustuen'.

**Tietoon
perustuen**

**Saavutettavasti ja
asiakslähtöisesti**

Laadukkaasti

**Yhdenvertaisesti
ja kestävästi**

**Monialaisesti ja
koordinoidusti**

Digitaalisesti

Elinikäisen ohjauksen strategiset tavoitteet ja toimenpidesuosituksset

Tavoitteena on,
että jokaisella on
mahdollisuudet ja taidot tehdä
tietoisesti suunnitelmia sekä
koulutus- ja työurapäätöksiä
muuttuvassa työn
maailmassa.

Saavutettavasti ja asiakaslähtöisesti

Hallituskauden 2020-2023 aikana

Parannetaan kaikenikäisten yhdenvertaisia mahdollisuuksia hyödyntää tarvitsemiaan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja koko elämänkaaren ajan:

- lisäämällä ohjausresursseja eri sektoreilla huomioiden asiakaslähtöinen erityisryhmien tavoittaminen
- edistämällä monikanavaista ohjausta ja kannustamalla ohjauksen järjestäjiä monipuolistamaan asiointikanavia ja -tapoja
- lisäämällä palvelutarpeen ja osaamisen kartoittamista ohjauksen yhteydessä ja hyödyntämällä moniammatillista ja monialaista yhteistyötä yksilöllisen ohjaus-, koulutus- ja palvelupolun rakentamiseksi jatkumona.

Vahvistetaan kaikenikäisten urasuunnittelutaitoja koulutuksessa, työelämässä ja elämän siirtymävaiheissa

- käynnistämällä urasuunnittelutaitojen edistämishanke

- koordinoimalla omatoimisten urasuunnitteluvälineiden kehitystä.

Edistetään työelämässä tapahtuvaa osaamisen tunnistamista, hankkimista ja urasuunnittelua

- parantamalla urasuunnittelu- ja ohjauspalvelujen saatavuutta ja hyödyntämistä työpaikoilla yhteistyössä julkisesti järjestettyjen ja työelämän palveluiden kanssa
- kehittämällä työssä olevien osaamisen kartoittamisen ja urasuunnittelun tapoja ja välineitä, ennakoitiedon hyödyntämistä sekä lisäämällä tietoisuutta osaamisen kehittämiseen ja urasuunnitteluun.
- sisällyttämällä näitä koskevia tavoitteita ja sisältöjä tarkoituksenmukaisella tavalla opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteisiin.

Vahvistetaan alueellista yhteistyötä ja verkostoja asiakaslähtöisten palvelujen luomiseksi, mm. vahvistamalla ja vakiinnuttamalla alueellisten ELO-verkostojen toimintaa.

Tavoitteena on toimiva jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus, jossa ohjaus ja urasuunnittelu- näkökulmat ovat keskiössä palvelun sujuvasti elinikäistä oppijaa mm. tekoälyä.

Digitaalisesti

Hallituskauden 2020-2023 aikana

Varmistetaan jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden käytännön toteutus vuoteen 2023 mennessä, jossa ohjaus ja urasuunnittelunäkökulma ovat keskiössä. Tavoitellaan toimivaa digitaalista ohjaus- ja kartoituspalvelukokonaisuutta, jossa hyödynnetään paremmin yhteistä koulutus-, työmarkkina- ja osaamistietoa.

Digitaaliset tietojärjestelmät tukevat elinikäisen ohjauksen tiedolla johtamiseen tarvittavan tiedon systemaattista kokoamista ja tuottamista, ja ne integroidaan osaksi jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta.

Ennakointitietoa hyödynnetään nykyistä paremmin ohjauspalveluissa, jotta ajantasainen ja helposti saavutettava työmarkkinatieto toimii yksilöiden, koulutuksen järjestäjien ja ohjauspalvelujen tukena.

Edistetään yksilöiden ja ohjaustyötä tekevien digitaitoja osana elinikäisen ohjauksen ja ohjauspalvelujen käytäntöjä.

Tavoitteena on,
että ohjaustyötä tekevillä
on valmiudet ja
osaaminen laadukkaaseen
monikanavaiseseen
ohjaustyöhön.

Laadukkaasti

Hallituskauden 2020-2023 aikana

Laaditaan kansalliset ohjaustyön
ydin- ja erikoisosaamisten kuvaukset.

Ohjauksen ammattimaisuuden vahvistamiseksi
käynnistetään ohjaajakoulutusten kokonaisarviointi,
jossa tarkastellaan ohjausalan ammattilaisten
osaamisvaatimuksia eri konteksteissa, eri

koulutuspolkuja ja -rakenteita sekä sisältöjä niin
suomen- kuin ruotsinkielisen koulutuksen osalta.

Arvioidaan ohjausalan koulutusrakenteiden
kehittämistarpeita. Arvioinnissa huomioidaan
mm. monimuotoistuviin osaamistarpeisiin
vastaaminen ja ohjaustyötä tekevien
ammattillinen liikkuvuus ja jatkuva oppiminen
työuran aikana.

Tavoitteena on,
että ohjaus edistää
tasa-arvoista,
oikeudenmukaista ja
monimuotoista
yhteiskuntaa Suomessa.

Yhdenvertaisesti ja kestävästi

Hallituskauden 2020-2023 aikana

Ohjauksella edistetään kansallista ja kansainvälistä ammatillista ja alueellista liikkuvuutta.

Varmistetaan, että kaikki ohjaus on eettisten periaatteiden mukaista ja siinä huomioidaan niin antirasistiset, kieli- ja sukupuolitietoisuuden edistämiseen, väestörakenteen muutokseen kuin ilmastoon ja kestävään kehitykseen liittyvät tavoitteet.

Kiinnitetään huomiota ohjauksen tarvevastaavuuteen (esim. neurokognitiivisia vaikeuksia omaavat, matalan koulutustason omaavat sekä vammaiset ja pitkäaikaissairaat), ohjausosaamiseen ja ohjauksen toimintatapoihin.

Lisätään eri kielillä annettavaa ohjausta ja varmistetaan, että ohjausta on saatavilla sekä suomen että ruotsin kielillä.

Tavoitteena on,
että ohjausta toteuttavien
sektoreiden yhteistyö on sujuvaa
ja työnjako selvää.
Eri sektoreilla valmisteltavat
ohjauksen kehittämistoimet
suunnitellaan ja tehdään yhä
enemmän monihallinnollisena,
eri hallinnonalojen
yhteistyönä.

Monialaisesti ja koordinoidusti

Hallituskauden 2020-2023 aikana

Kootaan valtakunnallinen pysyvä rakenne koordinoimaan elinikäisen ohjauksen kokonaisuutta ja tukemaan valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia toimijoita, esimerkiksi osana jatkuvan oppimisen palveluorganisaatiota.

Valtakunnallisten ohjaus- ja neuvontapalveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään niin kansallisia kuin kansainvälisiä malliesimerkkejä.

Monialaisten ohjauspalveluiden tukea, lainsäädäntöä ja tiedolla johtamista kehitetään vuoropuhelussa työllisyyden ja jatkuvan oppimisen palveluorganisaatioiden kanssa.

Tavoitteena on,
että ohjauksen järjestämistä
koskevat päätökset perustuvat
tietoon.

Kansallisella, sektorirajat ylittävällä
palvelujen ja vaikuttavuuden
seurannalla voidaan tehostaa
tiedolla johtamista sekä paikallisesti
että kansallisesti.

Tiedonhallintavälineet tuovat
jatkuvuutta koko elinkaaren
aikaiseen ohjaukseen.

Tietoon perustuen

Hallituskauden 2020-2023 aikana

Asetetaan sektorirajat ylittävät yhteiset elinikäisen ohjauksen seurantakohteet ja arviointivälineet. Tarjotaan toimijoille tukea seurantavälineiden käyttöönottoon. Tietoa kerätään eri sektoreiden ohjauspalveluiden saatavuudesta, laadusta sekä vaikuttavuudesta ja tuloksista.

Kehitetään pysyviä työmuotoja ja -tapoja, joilla saadaan systemaattisesti eri toimijoiden yhteiseen käyttöön valtakunnallisesti tuotettua yhdenmukaista tietoa ja työvälineitä ohjaustyön tueksi.

Johdetaan toimintaa yhä enemmän tietoon perustuen valtakunnallisesti, alueellisesti, paikallisesti sekä organisaatio- ja asiantuntijatasolla.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö ovat toukokuussa 2020 asettaneet ELO-foorumin ja ELO-työjaoston, joille on annettu tehtäväksi valmistella uusi elinikäisen ohjauksen strategia Suomeen.

Strategian laajempi julkaisu:
Elinikäisen ohjauksen strategia 2020–2023:
ELO-foorumi, mukaan lukien esiselvitys
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-536-8>

#ElinikäinenOhjaus

Elinikäisen ohjauksen strategia 2020–2023